

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ordingen af et Lands Pengevæsen er en Statsopgave, der skal løses uafhængigt af alle Særinteresser. Pengevæsenet skal undergives saa faste Regler, at det udelukker Pengeforfalskning.

Dette var Formaalet med Oprettelse af Nationalbanken, som sikredes Uafhængighed af Kongemagten. Naar dens Sedler blev indløselige i Sølv og senere Guld, var det, fordi man ansaa disse ædle Metaller for at have en nogenlunde konstant Værdi over for andre Varer.

Det har nu vist sig, at Antagelsen var urigtig. Disse Varer er indgaaet i Spekulationen, og i Løbet af faa Aar er Prisen paa Guld over for andre Varer som Helhed tredoblet, saaledes at Guldindløselighed til den tidligere Paritet vilde give den Pengeforfalskning, som det netop var Formaalet at undgaa.

Vi bør derfor sikre et stabilt Pengevæsen paa anden Vis og mere sikkert end det, som kan bygges paa Guld.

Regeringens Forslag, som blev fremsat den 16. Oktober 1934, er ganske utilfredsstillende og i afgørende Strid med de Krav, som moderne Pengeøkonomer stiller.

Det beholder en bekostelig Gulddækning paa 30 pCt., men uden Guldindløselighed og uden ringeste Sikkerhed imod Svingninger i Pengenes Værdi, saa snart den kunstigt bestemte Kronekurs opgives.

Kronen kan uden Ændring af Lovforslaget føres i Pari, hvorved Pengenes Værdi over for Varer som Helhed vil fordobles, men den kan ogsaa, hvis Seddelmængden øges, forringes i Værdi.

Et saadant Pengevæsen er ganske utilfredsstillende, da det kan blive indrettet efter herskende Særinteresser hos politiske Magthavere.

Lovforslaget her bryder afgjort med Guldindløseligheden og sparer Udgiften til Gulddækningen. Det sikrer et fast Pengevæsen. Formaalet fastslaas i § 1 som værende det at sikre Pengesedlernes Købekraft over for Varer som Helhed. Der skal ikke fastholdes et bestemt Prisforhold mellem Varer, hvad der vil skabe Mulighed for en kunstig Produktion og hindre naturlig Forskydning i Produktionen efter Behovet. Varernes indbyrdes Pris skal svinge, men selve Produktionsprisniveauet

lægges fast, idet Pengenes Værdi, som Tilgodebeviser overfor Varer som Helhed, fastholdes.

Hvis man førend Krigen havde haft dette Pengesystem, var de store Konjunktursvingninger undgaaet og megen Uret med deraf følgende Nød og Skade undgaaet.

Den stedfundne Pengeforfalskning staar i nøje Forbindelse med Sedlernes Mængde. Det var overdreven Seddeludstedelse, som førte til de dyre Spekulationsindkøb i 1919—20, som man nu fra alle Sider beklager. Og da Kronen gik i Pari, var der forud sket en stærk Indskrænkning af Seddelmængden.

Selv om Sedlernes Værdi ikke staar i et ligefremt Forhold til deres Mængde, er Mængden dog afgørende for Værdien, og Guldindløselighedens Formaal var en Regulering af Seddelmængden. Nu da denne er opgivet, maa andre faste Regler sættes, om vi skal sikre et redeligt Pengevæsen.

I § 2 fastsættes en Grundfond paa 100 Mill. Kr., og den tilvejebringes ved Salg af Guld, hvorved ca. 150 Mill. Kr. kan indtjenes. Det overskydende Beløb overføres til en Reservefond, saa en stærk Bank, som magter sin Opgave, naas.

§ 3 aabner Mulighed for Filialer i Provinsbyerne.

Direktionen skal ifølge § 4 bestaa af tre Medlemmer, som udnævnes af Kongen. Disse maa ikke drive privat Virksomhed (§ 5), og deres Vilkaar ansættes ved Lov (§ 6). Der er ikke, som i Regeringsforslaget, et Repræsentantskab, hvori dels private Særinteresser, dels Rigsdagen, var repræsenteret. Dennes Kontrol udøves paa anden Vis.

Ministeren for Handel, Industri og Søfart fører Tilsyn (§ 7). En til ham afgiven maanedlig Beretning offentliggøres. Banken faar Eneret paa Seddeludstedelsen (§ 8), og gennem Regulering af Sedlernes Mængde skal der (§ 9) sikres et fast Prisniveau inden for et Udsving paa 2 pCt.

Ved Prisniveauets Udregning (§ 10) skal alle Varer, som produceres her i Landet, saa vidt muligt medregnes i Forhold til deres Salgsværdi, saaledes som Producenten opnaar den. Der regnes med de til Forbrug færdige Varer.